

forbeholdne Andeel, efter nærmere Fordeling efter Omstændighederne, til Sognene, som iøvrigt selv vilde have at bcoste deres Udmarksjorders specielle Deling". Det synes altsaa derefter at være klart; men endnu mere klart er det efter de affagte Domme, og navnlig Overretsdømmen, der meget tydeligt og bestemt siger, at det var ikke til Sognene, til Communerne eller til Byerne, at den kongelige Resolution overdrog disse Jorder, men til Beboerne som Brugere, sogneviis fordeelte, og Dommen gaaer altsaa ud fra, at det maa være dem, der ere Beboere paa den Tid, da Udskiftningen tilendebringes. Højesteretsdommen har vel ikke saa bestemte Ord derom; men det er dog meget tydeligt, at den gaaer ud fra den samme Ansuelse, idet den ligefrem undersøger, om disse Personer ere faste Beboere af Sognene og ved Eiendomsbesiddelse Inyttede dertil, og gaaer ud fra, at de som saadanne, og kun som saadanne, have en Ret til disse Jorder. Den Omstændighed alene, at Højesteret erkjender at de enkelte Huusmænd have en Ret, er et tilstrækkeligt Tegn paa, at ogsaa Højesteret gaaer ud fra, at det ikke er Communerne som saadanne, men de enkelte Beboere, som have Retten. Men naar det nu er saaledes, og det troer jeg ikke kan bestrides, hvad er det saa egentlig, dette Lovforslag gaaer ud paa; det gaaer egentlig ud paa at sige: „Her er nogle Jorder; dem har man i lang Tid troet tilkom A., Gaardmændene, og de have i lang Tid været tagne i Besiddelse af A.; men nu er man kommen under Veir med, og har faaet Beviis for, at B., Huusmændene, eller i alt Fald de faste Eiendomsbesiddere, som det heder i Højesteretsdommen, ogsaa have en Ret til dem. Vi kunne imidlertid ikke finde ud af, i hvad Forhold B.s Andeel staaer til A.s; det er Noget, der ikke er afgjort, og som ikke laader sig afgjøre uden Proces, og derfor tage vi disse Jorder og give dem til C.". Det er egentlig i al Korthed Indholdet af dette Lovforslag, og spørger man nu, hvorvidt dette laader sig begrunde, saa kan jeg ikke, naagtet jeg har gjort mig bekendt med, hvad der er sagt tidligere, finde noget ordentligt Grundlag for en saadan Afgjørelse. Man har sagt: Det kommer jo ud paa Et, om Kommunen eller

de enkelte Beboere faae disse Jorder; thi naar Kommunen faaer dem, vilde de jo komme de Enkelte tilgode; men Forfjellen mellem disse to Ting er jo, som jeg har antydet, umiskjendelig. Der er Forfjel mellem, om man siger: Vi give dem til Kommunen, altsaa til de til enhver Tid værende Beboere af Kommunen — selv om jeg mener, at det bliver alle Beboerne; thi en Deel kunde tale for, at, naar de bleve givne til Kommunen, det da i Virkeligheden nærmest blev Hartkornseierne, de kom tilgode — eller om man siger: Vi give dem til de Enkelte, der boe i Kommunen paa den Tid, da Udskiftningen foregaaer, og især bliver dette haandgriabeligt, naar, som Højesteretsdommen antyder, det ikke er ganske klart, om det er alle Beboerne eller nærmest de faste Eiendomsbesiddere, der have en Ret til disse Jorder. Den Betragtning kan jeg altsaa ikke lade staae. Man har nu sagt, at det var naturligt, at Lovgivningsmagten afgjorde, hvorledes Jorderne skulde deles, efterat først Domstolene havde afgjort, hvem der havde Ret dertil. Herved er to Betragtninger at gjøre gjældende; for det Første er det ikke naturligt og rimeligt, at Lovgivningsmagten, efterat Domstolene have afgjort, hvem der er berettiget, skal afgjøre, i hvad Forhold denne Berettigelse skal udøves; tværtimod maa det antages, at den samme Magt, som har Ret til at afgjøre, hvem der er berettiget, ogsaa maa afgjøre, i hvilket Forhold denne Berettigelse skal gjælde. Dernæst kommer den anden Betragtning, nemlig at Lovgivningsmagten i dette Lovudkast ikke afgjør Sagen saaledes, at Jorderne blive deelte mellem de to Parter, som ere optraadte, men giver dem til en Tredie, Kommunen. Naar man nu fremdeles har sagt, at der derved ikke skeer Andet end hvad der skeer ved Udskiftningen, saa mener jeg, at det beroer paa en aabenbar Misforstaaelse. Det, der skeer ved Udskiftningen, er noget ganske Andet. — Jorderne vare i Sameie mellem en Deel Folk, og Lovgivningen har da ganske i Overensstemmelse med de Retregler, der gjælde, naar den Enkelte vil have Sameiet opløst, sagt, at det skulde stee paa Alles Bekostning; det er Noget, der følger af de almindelige Retsegreber om den Enkeltes Stilling i det Tilfælde, at han fordrer